

سند/معاینه فنی درشکه ها در تهران قدیم!

۲۵ آذر ۱۳۹۳ ساعت ۱۸:۰۵

رشد تهران به عنوان یک شهر یکصدهزار نفری در سال ۱۸۹۰ میلادی ضرورت ایجاد شکلی از حمل و نقل عمومی را پیش کشید؛ سرویس حمل و نقلی که سبب براه افتادن یک خط درشکه رانی از شرق تا غرب تهران گردید.

رشد تهران به عنوان یک شهر یکصدهزار نفری در سال ۱۸۹۰ میلادی ضرورت ایجاد شکلی از حمل و نقل عمومی را پیش کشید؛ سرویس حمل و نقلی که سبب براه افتادن یک خط درشکه رانی از شرق تا غرب تهران گردید.

درشکه‌های یک اسبه در چهار نقطه تهران می ایستادند: میدان توپخانه، سبزه میدان، اطراف سفارت انگلیس و میدان سرچشمه. این درشکه‌ها برای مسافرت و یا برای ساعتی کرایه می‌شدند. در زمستان نرخ آن به قرار زیر بود: برای مسافرتی که فراتر از محدوده شهر نبود یک قران و پنج شاهی؛ برای یک ساعت دو قران و ده شاهی در محدوده شهر و یا سه قران در خارج از محدوده شهر؛ نرخ سفر به شمیران چهار قران بود. درشکه‌های تک اسبه در محلات عمومی از بامداد تا سه ساعت پس از شامگاه می‌ایستادند. آنهایی که برای زمانهای پس از ساعات مقرر درشکه لازم داشتند می‌توانستند از دواير شرکت درشکه رانی در خیابان

امیریه درشکه مخصوص کرایه کنند. شهر تهران برخلاف اکثر شهرهای بزرگ دنیا دارای ماشین‌های برقی نبود.

سند زیر که از جانب یک مقام بازرگانی سفارت انگلیس در تهران به وزارتخانه متبوعش در لندن مخابره شده، تاریخچه شکل‌گیری شرکت درشکه رانی در تهران را نشان می‌دهد:

گزینه ۱۳. حمل و نقل با درشکه در تهران، ۱۸۹۱ م.

از دیالوی به ریپوت، ۱۵ دسامبر ۱۸۹۱ م. Ae مکاتبات بازرگانی، تهران

در گزارش شماره ۲۴ خود به تاریخ ۲۵ ژوئن ۱۸۹۰ م. به آنجناب اطلاع دادم که دولت ایران به یکی از اتباع خود به نام آقای میرزا جوادخان امتیازی برای ایجاد شرکت درشکه رانی واگذار کرده است. صاحب امتیاز حق انتقال امتیاز خود به دیگری را ندارد. ولی حق دارد شرکتی برای بهره‌برداری از آن راه بیندازد. میرزا جوادخان که یکی از کارمندان عالی‌رتبه وزارت امور خارجه است پس از چندین گردهمایی شرکتی را ایجاد کرد که خود ریاست آن را دارد و اعضایش به ترتیب زیر می‌باشد: دنیس مدیر راه آهن (شاه عبدالعظیم)، لمای سردسته موزیسین‌های شاه، مرینس که دارای امتیاز ایجاد یک موسسه کبریت سازی است، معین‌الملک پسر وزیر امور خارجه، جعفر قلی خان، اردل باشی، و مصباح‌الملک از وزارت امور خارجه.

میرزا جوادخان به محض اینکه سرمایه مورد نیاز آماده شد نامه‌ای به برادرش در غازان نوشت و از او خواست که حدود ۳۰ دستگاه درشکه فراهم کند که در ماه نوامبر وارد تهران شوند. در پنجم همین ماه این سرویس همراه با اسب و یراق افتتاح شد. تا اینجا چنین می‌نماید که این سرویس به نحو احسن کار می‌کند و احتیاجات مردم را برطرف می‌سازد. ۲۳ تا از این درشکه‌ها در اطراف شهر تهران به راه افتادند و ۷ تای دیگر به عنوان موارد اضطراری برای تقاضاهای بزرگ به کار می‌رود. هنوز اتوبوسی به راه نیفتاده و فکر نمی‌کنم که این سرویس راه بیفتد چراکه تراموا رقابت شدیدی از خود نشان می‌دهد ...

از بعد از ظهر روز ۲۸ فروردین ۱۳۴۱ ماموران اداره راهنمایی و رانندگی تهران اقدام به جمع‌آوری درشکه‌ها، گاری‌های اسبی و چرخ‌های دستی در تهران کردند و به این ترتیب به کار وسایل نقلیه کند رو که در محلات جنوبی تهران هنوز مشغول حمل و نقل بار و مسافر بودند، پایان دادند.

از مرداد سال ۱۳۴۳ به بعد تنها درشکه‌هایی اجازه فعالیت در حومه تهران را یافتند که دارای معاینه فنی درشکه و بهداشت و سلامت کامل اسبها بوده و سورچی‌های آنها از پاکیزگی و نظافت کامل برخوردار باشن

مقامات راهنمایی و رانندگی اعلام داشتند در چند ماه گذشته تعداد درشکه‌ها و گاری‌های تهران افزایش یافته و در خیابانهای جنوبی بیش از هشتصد درشکه به کار مشغول هستند و چون در جنوب تهران به علت تمرکز جمعیت و عدم ممانعت ماموران بازار

مناسبتی برای درشکه ها ایجاد شده بود ، اغلب این درشکه ها از شهرستانها به تهران انتقال یافته و کثرت آنها موجب بند آمدن راهها و اختلال عبور و مرور شده بود . ماموران تا اواخر شب در محلات جنوبی تهران شامل قلعه مرغی ، امام زاده حسن ، قلعه مرغی ، جوادیه ، چهار راه عباسی ، پل امام زاده معصوم ، مهرآباد ، نازی آباد ، میدان شوش ، میدان غار و کلیه نقاطی که درشکه ها کار می کردند اقدام به جمع آوری آنها کرده و بیش از ۳۰۰ دستگاه درشکه ، ۲۰۰ دستگاه گاری و ۱۵۰ چرخ دستی را متوقف ساختند . درشکه ها و گاری هایی که جمع آوری شده بود به دستور مامورین به ردیف در خیابانها به طرف جاده آرامگاه حرکت کرده و در آنجا در قرارگاهی آنها را متوقف کردند . مامورین سپس اسبها را از درشکه ها جدا کرده به صاحبانش تحویل دادند ولی درشکه چی ها بعضا به نشانه اعتراض از تحویل گرفتن اسبها خودداری می کردند و می گفتند حال که درشکه ما را می گیرید اسب را هم خودتان نگاه دارید . درشکه چی ها عموما نسبت به تعطیل شدن کار و کسب خود معترض بودند . در نتیجه دولت موافقت کرد که درشکه داران تنها در حومه تهران به فعالیت بپردازند . از مرداد سال ۱۳۴۳ به بعد تنها درشکه هایی اجازه فعالیت در حومه تهران را یافتند که دارای معاینه فنی درشکه و بهداشت و سلامت کامل اسبها بوده و سورچی های آنها از پاکیزگی و نظافت کامل برخوردار باشند . زمانی که اقدام به جمع آوری درشکه های تهران کردند در سطح شهر ۸۰۰ درشکه موجود بود که به طور رسمی و با شماره اداره راهنمایی و رانندگی کار می کردند

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۵۱۷۷/قدیم-تهران-درشکه-فنی-معاینه-سند>